Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KAA/meSem-AJ/22
Názov predmetu	sémantika AJ
Rozsah	1P + 1S
Počet kreditov	4
Vyučujúci	dr. hab. Adam Stanislaw Wojtaszek, PhD., univ. prof. (prednášajúci), dr. hab. Adam Stanislaw Wojtaszek, PhD., univ. prof. (hodnotiaci)

Cieľ

1. Vedomosti: študent si osvojí teoretické základy sémantiky ako lingvistickej disciplíny, základné pojmy, terminológiu a systémové sémantické vzťahy so zameraním na a) význam samostatných lexém, b) význam v rámci vzťahov na paradigmatickej úrovni, teda štruktúry lexikálneho systému c) význam v rámci vzťahov na syntagmatickej úrovni, teda vzťahov medzi sémantikou a syntaxou.
2. Zručnosti: študent si osvojí zručnosti, pomocou ktorých vie adekvátne porozumieť a porovnávať rôzne lingvistické javy v zložitom jazykovom systéme ako celku a na jednotlivých jazykových rovinách a v komunikačných sférach;
3. Profesijné kompetencie: študent získa kompetencie, vďaka ktorým bude vedieť vyhodnotiť, medzijazykovo porovnať a analyzovať význam jednotlivých lexikálnych jednotiek a ich miesto v štruktúre slovnej zásoby, ich sémantické vzťahy, komunikačné funkcie a dynamiku; získané kompetencie sú využiteľné v učiteľstve, v prekladateľstve, pri tlmočení, v diplomacii, v médiách či v iných profesiách vyžadujúcich kvalifikovanú prácu s cudzím aj materinským jazykom;
4. Prenositeľné kompetencie: študent si prehĺbi systematické lingvistické myslenie, rozšíri si jazykové schopnosti aj analytické a komunikačné zručnosti v materinskom aj v cudzom jazyku.

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie je za aktívnu účasť študenta na seminároch a úspešné plnenie zadaní. Študent môže mať absenciu maximálne dvakrát počas semestra, v opačnom prípade sa nemôže zúčastniť záverečného hodnotenia. Celkové hodnotenie pozostáva z priebežného hodnotenia predstavujúceho 60 %, z hodnotenia 20 % za záverečný test a 20 % za ústnu skúšku. Škála záverečného hodnotenia známkou je nasledovná: 100 – 92 % – A, 91 – 83 % – B, 82 – 74 % – C, 73 – 65 % – D, 64 – 56 % – E, 55 – 0 % – FX.

Priebežné hodnotenie

Priebežné hodnotenie je za aktívnu účasť študenta na seminároch a úspešné plnenie zadaní. Študent môže mať absenciu maximálne dvakrát počas semestra, v opačnom prípade sa nemôže zúčastniť záverečného hodnotenia.

Záverečné hodnotenie

Celkové hodnotenie pozostáva z priebežného hodnotenia predstavujúceho 60 %, z hodnotenia 20 % za záverečný test a 20 % za ústnu skúšku. Škála záverečného hodnotenia známkou je nasledovná: 100 – 92 % – A, 91 – 83 % – B, 82 – 74 % – C, 73 – 65 % – D, 64 – 56 % – E, 55 – 0 % – FX.

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: študent si osvojí teoretické základy sémantiky ako lingvistickej disciplíny, základné pojmy, terminológiu a systémové sémantické vzťahy so zameraním na a) význam samostatných lexém, b) význam v rámci vzťahov na paradigmatickej úrovni, teda štruktúry lexikálneho systému c) význam v rámci vzťahov na syntagmatickej úrovni, teda vzťahov medzi sémantikou a syntaxou.
2. Zručnosti: študent si osvojí zručnosti, pomocou ktorých vie adekvátne porozumieť a porovnávať rôzne lingvistické javy v zložitom jazykovom systéme ako celku a na jednotlivých jazykových rovinách a v komunikačných sférach;
3. Profesijné kompetencie: študent získa kompetencie, vďaka ktorým bude vedieť vyhodnotiť, medzijazykovo porovnať a analyzovať význam jednotlivých lexikálnych jednotiek a ich miesto v štruktúre slovnej zásoby, ich sémantické vzťahy, komunikačné funkcie a dynamiku; získané kompetencie sú využiteľné v učiteľstve, v prekladateľstve, pri tlmočení, v diplomacii, v médiách či v iných profesiách vyžadujúcich kvalifikovanú prácu s cudzím aj materinským jazykom;
4. Prenositeľné kompetencie: študent si prehĺbi systematické lingvistické myslenie, rozšíri si jazykové schopnosti aj analytické a komunikačné zručnosti v materinskom aj v cudzom jazyku.

Stručná osnova predmetu

1. Sémantika – definícia a základná charakteristika.
2. Význam slova; polysémia, kontextová variabilita a ambiguita.
3. Pojmy a význam; logika a význam; logické vyjadrovanie.
4. Referencia, denotácia a význam.
5 Motivácia a význam
6 Paradigmatické vzťahy v lexikálnom systéme. Homonymia, paronymia, meronymia
7. Sémantické vzťahy v lexikálnom systéme; sémantické polia; synonymia, antonymia, hyponymia.
8. Componenty významu a sémantická štruktúra
9. Syntax a sémantika; veta, súvetie a diskurz.
10. Lingvistická komunikácia, význam, výpoveď, propozícia a zmysel.
11. Dynamické aspekty lexiky, sémantiky a komunikácie.
12. Sémantické odlišnosti anglickej a slovenskej lexiky a lexikálnych systémov; tzv. “faux amis”.

Sylabus predmetu

1. Sémantika – definícia a základná charakteristika.
2. Význam slova; polysémia, kontextová variabilita a ambiguita.
3. Pojmy a význam; logika a význam; logické vyjadrovanie.
4. Referencia, denotácia a význam.
5 Motivácia a význam
6 Paradigmatické vzťahy v lexikálnom systéme. Homonymia, paronymia, meronymia
7. Sémantické vzťahy v lexikálnom systéme; sémantické polia; synonymia, antonymia, hyponymia.
8. Componenty významu a sémantická štruktúra
9. Syntax a sémantika; veta, súvetie a diskurz.
10. Lingvistická komunikácia, význam, výpoveď, propozícia a zmysel.
11. Dynamické aspekty lexiky, sémantiky a komunikácie.
12. Sémantické odlišnosti anglickej a slovenskej lexiky a lexikálnych systémov; tzv. “faux amis”.

Odporúčaná literatúra

CRUSE, D.A. AND W. CROFT. 2004. Cognitive Linguistics. Cambridge. Cambridge University Press.
CRUSE, D.A. 1986. Lexical Semantics. Cambridge. Cambridge University Press.
DOLNÍK, J. 1990. Lexikálna sémantika. Bratislava: Univerzita Komenského.
HURFORD, J. R., et al. 1983. Semantics: A Coursebook. Cambridge. Cambridge University Press.
LEECH, G. N. 1981. Semantics. Harmondsworth. Penguin Lyon. RIEMER, N (2010) Introducing Semantics. Cambridge University Press.
SAEED, J. 2011. Semantics. Dublin. John Willey and Sons.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

anglický, slovenský

Poznámky

120 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24
samoštúdium: 70
práca s textom: 26